

OVERDENKING

Pasen is het grootste christelijke feest, het is de kern van ons geloof. En tegelijkertijd is er niets moeilijker te vatten dan wat er gebeurt met Pasen. Voor sommige mensen is het de reden om afstand te nemen van het christelijk geloof. De manier van leven van Jezus, ja, daar kunnen ze wel achter staan, maar moeten geloven in een dode die weer opstaat, nee, dat kunnen ze met de beste wil van de wereld niet meemaken. En kunnen we hen niet begrijpen?

Laten we eens heel goed luisteren naar hoe Johannes dit wonderlijke verhaal van de opstanding eigenlijk vertelt en wat hij er mee wil zeggen.

Wat opvalt is dat er maar één figuur is met wie Johannes zijn verhaal opent en sluit en die figuur is een vrouw: Maria van Magdala. Als het nog donker is zoekt zij de plaats op waar Jezus is neergelegd, wat meestal met *graf* wordt vertaald, maar eigenlijk betekent het *gedenkplaats*. Die plaats is in een tuin, een hof. Genesis, het scheppingsverhaal, klinkt hier mee, het verhaal van hoe het leven begon dat ook opent met duisternis. En ook het boek Hooglied, dat in de synagoge jaarlijks wordt gelezen op Pesach, waar de tuin de plek is waar een vrouw haar verloren geliefde zoekt. *De liefde is zo sterk als de dood* is het refrein van Hooglied.

In het leven zijn maar twee dingen echt belangrijk: de liefde en de dood. De grootste menselijke angst is die van de Paasmorgen, de nacht waarin Maria naar het graf gaat, de angst dat dood en verlies de sterkere macht zijn. Dat een mensenleven zomaar ineens kan worden afgebroken, door een ziekte die iemands lichaam sloopt, door het geweld van mensen, door haat of onverschilligheid, dat een leven waaraan zo ongelooflijk veel waarde en betekenis werd gehecht zo maar ineens ophoudt te bestaan.

Toen Jezus stierf beefde de aarde en werd de zon verduisterd, zo vertelt het verhaal. Als een mens aan wie wij sterk gehecht zijn sterft, voelen we de aarde onder onze voeten wankelen en zien we alle licht van de wereld doven. Dat is wat er in onze gevoelswereld, binnenin ons, gebeurt. In de wereld buiten ons gebeurt het juist niet. De natuur trekt zich niets aan van ons verdriet. De aarde draait verder, en de zon gaat op en onder, net als altijd. En sommige mensen zeggen dan: Het leven gaat door. Maar wat voor leven is dat dan, vraag je je af.

Maria gaat in de vroege morgen naar het graf van Jezus. Vervuld van het wanhopige besef dat op deze wereld de werkelijkheid van geloof, goedheid, menselijkheid, alles wat door Jezus' aanwezigheid zo waar had geleken, maar zo door die andere werkelijkheid van dood en vernietiging kan worden vernietigd. Maria weet net zo goed als wij dat een lichaam als het dood is in ontbinding overgaat en dat geen mens dat kan tegenhouden. Ze weet net zo goed als wij dat het mogelijk is om dat wat kostbaar is te vernietigen.

Maar ze heeft ook weet van iets dat haar met dit kostbare blijft verbinden, en daarom gaat ze. Uit trouw aan wat nu al verleden is geworden. Dat waar Maria aan vasthoudt is al heel veel temidden van alle barbarij en troosteloosheid. Maar deze menselijke trouw aan het verleden is niet genoeg. Wat is dat voor een leven, dat meer leeft met de dode dan met de levenden? Hoe zou een mens kunnen leven als elke weg op aarde naar een graf zou voeren? Je kunt je vastklampen aan gedenkplaatsen, foto's, herinneringen, maar ze brengen je terug naar het verleden en sluiten het heden voor je af. Wat kun je bij een graf anders vinden dan een verleden dat er niet meer is, hoe levend het ook voor jou is gebleven?

Bij dat graf gebeurt er dan iets. Het wordt ons verteld als een ontmoeting die plaatsvindt die Maria de ogen opent. De ontmoeting met het Leven zelf. Misschien was u vrijdagavond bij de Passion. De rode draad van dit jaar waren tegenstellingen. *Dood of leven* was de een na laatste tegenstelling. *Verliezen of vinden* de allerlaatste. Daar tussenin klonk een lied van Stef Bos, *Verstild in steen*. Het begint met *Het hart was koud, het woord was stil, de hemel leek zo ver van mij. Ik zag jouw naam verstild in steen*. En halverwege het lied is er een omslag:

*Opeens een stem van binnenuit.
Een stille schreeuw, een zacht geluid.
Mijn hart stond op, de angst verdween.
Ik zag jouw naam, verstild in steen.*

*Ik liet jou los, ik liet jou gaan.
Ik zag dat alles wat geweest is blijft bestaan.
Ik zag een weg, ik vond de rust.
Ik zag de ruimte, zag de wolken in de lucht.
Mijn hart stond op, de angst verdween.
Zag jou in alles om mij heen.*

Met Pasen vindt er een verschuiving plaatsvindt waardoor het dode verleden plaats maakt voor een levend heden.

Maar dan niet een heden van: het leven gaat door en je moet het verleden proberen achter je te laten, maar een heden waarin dat verleden in al zijn volheid is opgenomen, waarin het een nieuwe betekenis krijgt en tot heden wordt.

Pasen, dat is dat mensen de geopend worden voor dat nieuwe heden, voor een nieuwe werkelijkheid waarin de liefde waaruit Jezus leefde springlevend blijkt te zijn. Geen werkelijkheid om als een relikwie te koesteren en vast te houden voor jezelf, maar een werkelijkheid die jou verbindt met de levenden, waarin de liefde als het enige in het leven dat echt doorgaat, als genoeg om uit te putten en van uit te delen.

Dat betekent niet dat jij niet meer intens kunt lijden aan dood, verlies en vergeefsheid, dat je geen wanhoop meer zou mogen voelen. Integendeel. Maar het betekent wel dat jouw lijden, verdriet en wanhoop niet op zichzelf staan, maar opgenomen worden in deze andere en laatste werkelijkheid, de volle werkelijkheid van de liefde van God, over wie Jezus hier zegt dat het zijn God en ook jouw God is.

*Dat liefde alles is,
is al wat liefde onthult.
Het is genoeg: wat vol is, kan
niet worden bijgevuld.*